

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Roch

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **M. G.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 17 lipca 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego – na niekorzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Pile

z dnia 26 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 87/23,

**uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Pile do ponownego rozpoznania.**

Anna Dziergawka Paweł Kołodziejski Adam Roch

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Pile wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2023 r., sygn. II K 87/23
wydanym w trybie art. 387 § 2 k.p.k. uznał M. G. za winnego tego, że w okresie od
lipca do września 2018 r., daty dziennej bliżej nieustalonej w P. dopuścił się innej
czynności seksualnej wobec małoletniego niepełnosprawnego fizycznie A. G.,

ówcześnie lat 8, w ten sposób, że zmusił go kilkakrotnie, wbrew jego woli, do całowania w usta, czym działał na szkodę wymienionego małoletniego, tj. przestępstwa z art. 200 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt I). Ponadto, na podstawie art. 41a § 2 i 4 k.k. orzekł wobec wyżej wymienionego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się w jakiejkolwiek formie, tj. pośredniej czy bezpośredniej z pokrzywdzonym i zakazu zbliżania się do niego na odległość mniejszą niż 100 metrów przez okres 2 lat (pkt II). Wyrok zawierał także rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (pkt III).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i stał się prawomocny w dniu 5 maja 2023 r.

Kasację od tego wyroku wywiódł Prokurator Generalny, który zaskarżył go w całości na niekorzyść skazanego, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wydanego wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1-3 k.p.k., polegającego na niezasadnym uwzględnieniu przez sąd *meriti* wniosku o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, mimo że wniosek ten nie zawierał postulatu orzeczenia wobec oskarżonego obligatoryjnego – z mocy art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2023 r.) – środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, w sytuacji uznania oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. na szkodę małoletniego pokrzywdzonego, co skutkowało wydaniem wyroku z rażącą obrazą prawa materialnego.

Podnosząc tak sformułowany zarzut, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Pile do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, sąd *meriti* rozstrzygając wniosek oskarżonego

złożony na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. jest zobowiązany przede wszystkim sprawdzić zaistnienie wszystkich warunków jego dopuszczalności. Jednym z nich jest z pewnością zgodność zgłaszanych we wniosku, zaakceptowanych przez uprawnionych uczestników postępowania, propozycji, w tym również tych co do oceny prawnokarnej zarzucanego oskarżonemu czynu, wymiaru kary bądź środków karnych, z obowiązującymi przepisami prawa karnego materialnego. W sytuacji, w której treść wniosku tychże regulacji prawnych nie respektuje, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych (por. wyrok SN z dnia 13 lutego 2019 r., V KK 34/18, LEX nr 2622303; wyrok SN z dnia 3 czerwca 2020 r., III KK 144/20, LEX nr 3277330; wyrok SN z dnia 27 sierpnia 2020 r., IV KK 160/20, LEX nr 3277454; wyrok SN z dnia 10 czerwca 2021 r., V KK 194/21, LEX nr 3316920; wyrok SN z dnia 11 stycznia 2022 r., III KK 513/21, LEX nr 3352110).

W przedmiotowej sprawie, jak słusznie zauważył autor kasacji, Sąd Rejonowy w Pile nie zrealizował w pełni ciążących na nim obowiązków związanych z procedowaniem w trybie art. 387 k.p.k., albowiem nie dostrzegł, że wniosek złożony na rozprawie o wydanie wyroku bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wymierzenie kary nie uwzględniał orzeczenia o obligatoryjnym środku karnym wskazanym w art. 41 § 1a zd. drugie k.k. Powyższe doprowadziło do uwzględnienia wadliwego wniosku i wydania wyroku, który nie respektował obowiązujących regulacji prawa karnego materialnego.

Zgodnie z dyspozycją art. 41 § 1a zd. drugie k.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 września 2023 r. (a zatem zarówno w dacie czynu, jak i chwili wyrokowania), sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Użycie przez ustawodawcę sformułowania „orzeka” przesądza, że w przypadku zaktualizowania się przesłanki wymienionej we wskazanym przepisie, zastosowanie

przez sąd określonego tam środka karnego jest obligatoryjne i to niezależnie od tego, czy sprawca przestępstwa przeciwko wolności seksualnej uprzednio zajmował tego rodzaju stanowisko lub wykonywał zawód tego rodzaju i czy popełniony czyn pozostawał w związku z funkcjonalnym zakresem prowadzonej działalności (zob. wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2024 r., I KK 481/23, LEX nr 3711206).

W przedmiotowej sprawie M. G. przypisano czyn polegający na dopuszczeniu się wobec małoletniego innej czynności seksualnej, wypełniający znamiona art. 200 § 1 k.k., który spełnia kryteria określone w art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (zob. m.in. wyrok SN z dnia 26 marca 2024 r., I KK 55/24, LEX nr 3698505). Tym samym oczywistym jawi się fakt, że względem ww. obligatoryjne było orzeczenie środka karnego, o którym mowa w art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2023 r.). Powyższe jak wskazano nie zostało uwzględnione we wniosku co do wymiaru kary i środków karnych. Jednocześnie sąd *meriti* nie dostrzegł tego uchybienia i w tym zakresie nie wskazał na konieczność stosownej modyfikacji wniosku, której uwzględnienie pozwoliłoby na należyte zastosowanie trybu konsensualnego. Wobec powyższego, za oczywiście zasadny należało uznać zarzut podniesiony w kasacji Prokuratora Generalnego, albowiem Sąd Rejonowy w Pile wyrokując w przedmiotowej sprawie na podstawie złożonego wadliwego wniosku dopuścił się rażącej obrazy art. 387 § 1-3 k.p.k., co w konsekwencji doprowadziło także do rażącego naruszenia art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2023 r.). Powyższe uchybienia miały istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Oskarżony z nieuprawnioną korzyścią nie został bowiem pozbawiony możliwości podjęcia szeroko rozumianej działalności, w której miałby nieograniczony kontakt z małoletnimi, pomimo że został skazany za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletniego.

Jednocześnie w kontekście przedstawionych wywodów podkreślić należy, że zmiana treści przepisu art. 41 § 1a k.k. od dnia 1 października 2023 r. dokonana ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 2600) pozostaje bez wpływu na sytuację prawną oskarżonego, bowiem w dalszym ciągu w związku ze skazaniem sprawcy za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej na szkodę małoletniego sąd ma obowiązek orzeczenia omawianego środka karnego.

Wszystkie wskazane okoliczności musiały skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku w całości i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu w Pile do ponownego rozpoznania. Postąpienie takie było możliwe, albowiem kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona została przed upływem roku od daty uprawomocnienia się zaskarżonego wyroku (*vide* art. 524 § 3 k.p.k.). W tym miejscu zauważyć należy, że wniosek złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k. jest niepodzielną całością i w konsekwencji brak konsensusu, choćby tylko co do jednego z jego elementów, uniemożliwia jego uwzględnienie. Powyższe oznacza również, że brak obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku karnym podważa cały wyrok wydany w oparciu o art. 387 § 1 k.p.k. (zob. m.in. wyrok SN z dnia 24 maja 2024 r., III KK 86/24, LEX nr 3718696). Niemniej jednak sąd ponownie rozpoznający sprawę, dostrzegając możliwość dalszego procedowania w trybie art. 387 § 1 k.p.k., winien uzależnić uwzględnienie złożonego wniosku od dokonania jego modyfikacji w sposób czyniący dość przepisom prawa materialnego. Dopiero osiągnięcie porozumienia w tej kwestii, przy spełnieniu pozostałych przesłanek dobrowolnego poddania się karze, otworzy drogę do uwzględnienia wniosku oskarżonego. W przeciwnym wypadku sąd rozpozna sprawę na zasadach ogólnych.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]

Anna Dziergawka Paweł Kołodziejski Adam Roch